

2101002502040042
EXAMINATION NOVEMBER 2024
BACHELOR OF ARTS SECOND YEAR (EXTERNAL)
SANSKRIT - IV - LEVEL 4

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 100]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination : **BACHELOR OF ARTS SECOND YEAR (EXTERNAL)**
  - b. Name of the Subject : **SANSKRIT - IV - LEVEL 4**
  - c. Subject Code No : **2101002502040042**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 100]

Q.1 (A) Answer the Following Questions briefly. (Any Five)

10

1. How many types of Purpose of poetry? Which are?
2. How many are there the incentives of Poetry? Which are?
3. Explain The difference between अर्थालंकार and शब्दलंकार:
4. Explain Mangal Shloka of dashrupak.
5. What are the verses of gan (गण)? म भ न त त ग ग and give the गण of meter शिखरिणी .
6. What is “प्रतिवस्तूपमाअलंकार”
7. What is प्रकरी?

(B) Explain the Alankara Giving Characteristics and example. (Any one)

4

1. उपमा
2. ससंदेह :

(c) Recognize and explain the Alankara. (Any one)

3

1. कव सूर्यप्रभवो वंशः कव चालपविषया मतिः
तितीषुर्दुस्तरं मोहाटुडुपेनास्मि सागरम् ॥

2. लिम्पतीव तमोडङ्गानि वर्षतीवाग्जनं नभः ।
असत्पुरुषसेवेव द्रष्टिर्विफलातां गता ।

(D) Compare and Contrast Any one of the following.

3

- 1) प्रतिस्तूपमा – दर्ष्टान्त
- 2) अर्थान्तरन्यास – निदर्शना

Q.2 (A) Explain (Any Two)

8

1. काव्यं यशसेडर्थकृते व्यवहारविदे शिवेतरक्षतये ।
सधः परनिवृत्तये कान्तासम्मिततयोपदेशयुजे ॥
2. एतद्विलक्षणा तु कविवाङ्निर्मितिः ।
3. त्रयः समुदिता न तु व्यस्तास्तस्य काव्यस्योद्रव ।
निर्माणे समुललासे च हेतुः न तु हेतवः ।
4. अताईशि गुणीभूतव्यङ्ग्ये तु मध्यमम् ।

(B) Explain Karika Any Two.

8

1. अवस्थानुकृतिनाटयं रूपं द्रश्यतयोच्यते ।
रूपकं तत्समारोपात् दशधैव रसा श्रयम् ॥
2. नाटकं सप्रकरणं भाणः प्रहसनं डिमः ।
व्यायोगसमवकारौ वीथ्यलेहामृगा इति ॥
3. प्रस्तुतागन्तुभावस्य वस्तुनोडन्योक्तिसूचकम् ।
पताकास्थानकं तुलयसंविधान विशेषणम् ॥
4. अवस्थाः पश्व कार्यस्य प्रारब्धस्य फलार्थिभिः ।
आरभयन्न प्राप्याशानियताप्तिफलागमाः ॥

(C) Explain the following sentence (Any One)

4

1. ससन्देहस्तु भेदोक्तौ तदनुक्तौ व संशयः ।
2. श्लेषः स वाक्ये एकस्मिन्यात्रानेकार्थता भवेत्

Q.3 Discuss in detail Kavya Prayojanani According to मम्मटाचार्य.

20

OR

Explain in detail about the मंगलाचरण of काव्यप्रकाशः ॥

20

Q.4 Discuss the line Life and time of Dhananjaya.

20

OR

वस्तुनेतारसस्तेषां भेदकः Explain Fully.

20

Q.5 Write the short note. (Any two)

20

1. Intelligence of आचार्य मम्मटः
2. काव्यहेतवः
3. पताकास्थानकम् ।
4. विष्कंभकः एवं प्रवेशकः ।

*****

Gujarati Version

[Max. Marks: 100]

Q.1 (अ) नीचेना प्रश्नोनां टूंकमां जवाब आपो. (गमे ते पांच)

10

1. काव्यना प्रयोजनो केटवा छे? क्या क्या ?
2. काव्यना हेतुओ केटवा छे? क्या क्या छे?
3. अर्थावकार अने शब्दावकार वच्येनो भेद समजावो.
4. दशरूपकनो मंगलश्र्लोक समजावो.
5. म भ न त त ग ग गण क्या छंदनो छे? अने शिखरिणी छंदनो गण जणावो.
6. “प्रतिवस्तूपमाअलंकार” अटवे शुं?
7. प्रकरी अटवे शुं?

(ब) नीचे आपेला अलंकार वक्षण तथा उदाहरण सडित समजावो. (गमे ते अेक)

4

1. उपमा
2. ससंदेह :

(क) अलंकार ओणभावी समजावो. (गमे ते अेक)

3

1. कव सूर्यप्रभवो वंशः कव चालपविषया मतिः
तितीषुर्दुस्तरं मोहाटुडुपेनास्मि सागरम् ॥
2. लिम्पतीव तमोडंङ्गानि वर्षतीवाग्जनं नभः ।
असत्पुरुषसेवेव द्रष्टिर्विफलातां गता ।

(ड) अलंकारोना साम्य भेद यर्यो. (गमे ते अेक)

3

- 1) प्रतिस्तूपमा – दर्शान्त
- 2) अर्थान्तरन्यास – निदर्शना

Q.2 (अ) कारिका समजावो. (गमे ते ब्ने)

8

1. काव्यं यशसेडर्थकृते व्यवहारविदे शिवेतरक्षतये ।
सधः परनिवृत्तये कान्तासम्मिततयोपदेशयुजे ॥

2. एतद्विलक्षणा तु कविवाङ्निर्मितिः ।
3. त्रयः समुदिता न तु व्यस्तास्तस्य काव्यस्योद्रव ।
निर्माणे समुललासे च हेतुः न तु हेतवः ।
4. अताईशि गुणीभूतव्यङ्ग्ये तु मध्यमम् ।

(ब) कारिका सानुवाह समझावो. (गमे ते ब)

8

1. अवस्थानुकृतिनाटयं रूपं द्रश्यतयोच्यते ।
रूपकं तत्समारोपात् दशधैव रसा श्रयम् ॥
2. नाटकं सप्रकरणं भाणः प्रहसनं डिमः ।
व्यायोगसमवकारौ वीथ्यलेहामृगा इति ॥
3. प्रस्तुतागन्तुभावस्य वस्तुनोडन्योक्तिसूचकम् ।
पताकास्थानकं तुलयसंविधान विशेषणम् ॥
4. अवस्थाः पश्च कार्यस्य प्रारब्धस्य फलार्थिभिः ।
आरभयत्न प्राप्त्याशानियताप्तिफलागमाः ॥

(क) वाक्योनुं विवरण करो. (गमे ते अक)

4

1. ससन्देहस्तु भेदोक्तौ तदनुप्तौ व संशयः ।
2. श्लेषः स वाक्ये एकस्मिन्यात्रानेकार्थता भवेत्

Q.3 मम्मटाचार्य नी दृष्टीये काव्यना प्रयोजनोनी विगते यर्या करो.

20

अथवा

काव्यप्रकाशना मंगलायरणनुं विस्तृत वर्णन करो.

20

Q.4 धनंजयना जिवन अने समयनी यर्या करो.

20

अथवा

वस्तुनेतारसस्तेषां भेदकः यर्या.

20

Q.5 टुंकनोध लखो. (गमे ते ब)

20

1. आचार्य मम्मटनी विद्वता.
2. काव्यहेतवः
3. पताकास्थानकम् ।
4. विष्कंभकः एवं प्रवेशकः ।

*****END*****